

## Årsberetning for Fanefjord Vandværk 2024

| Samlet                  | 2023      | 2024     |        |
|-------------------------|-----------|----------|--------|
| Oppumpet                | 122526    | 122589   | m3/år  |
| Udpumpet                | 120807    | 121291   | m3/år  |
| Difference/filterskyl   | 1719      | 1299     | m3/år  |
| Solgt Forbrugere        | 117771    | 114382   | m3/år  |
| Difference/ledningsskyl | 3036      | 6909     | m3/år  |
| Forbrugere              | 1140      | 1144     | stk    |
| EL                      | 132320,66 | 129605,8 | kWh/år |

Vi har oppumpet næsten det samme som i 2023, men solgt mindre vand, og det til trods for vi har fået 4 nye forbrugere.

Det betyder, at selvom vi har skyllet en smule på ledningerne, så har vi et spild på ledningsnettet i Damme-området på ca. 5000 m3. Vi finder som regel nogen enkelte lækager ved aflæsning af målerne, men disse er oftest efter måler og indgår således ikke i spildet.

Spildet i Damme er det højeste og udgør ca. 7 %. Når vi kommer over 10 %, så skal vi betale afgift til SKAT. Vi har lige nu kun meget ringe mulighed for at finde disse lækager på ledningsnettet, som kan være både få store eller mange små. Men det er en opgave som vi skal have løst. I første omgang får vi monteret en Flowmåler med døgnlog, så vi kan se forbruget, og hvor stort det er om natten, hvor udpumpningen gerne skulle gå i nul i perioder.

### El

I 2023 havde vi en større udgift på el. Det skyldte dels at vi brugte mere el, men også at elpriserne var løbet løbsk. I år har vi brugt mindre el (præcist 2.715 kWh), og vi har forhandlet en bedre aftale hjem. Det svare til en besparelse på ca. 90.000 kr. Vi har dog så heller ikke produceret lige så meget vand som antaget. Fx har vi ikke haft skyllet vores ledningsnet i 2024, hvilket kan mærkes i tilstoppede målere rundt omkring. Denne opgave bliver sat i system og udført hvert år fremadrettet.

### Analyser

Vi har fuldt planen for de lovpligtige undersøgelser på de fire anlæg og ude på ledningsnettet. Analyseresultaterne kan læses via link på vores hjemmeside på Jupiter databasen.

Der har været behov for en enkelt omprøve. Men ellers har vi været forskånet for forureninger med bakterier. Til gengæld har vi mindre overskridelser af fluorid og strontium i boringen på Lammehavevej. Fluorid finder vi også i høje mængder og tæt på grænseværdien i boringen ved kirken. Disse to boringer ligger i et gammelt flodleje, hvor vandet er forvitret af grundfjeldet. På sigt indgår disse to boringer i en større plan, hvor de pumper vand til et fælles vandværk sammen med vand fra boringerne fra Damme anlæg, og på den måde vil indholdet blive fortyndet til langt under en grænseværdi.

Vi har ingen pesticider i vores råvand og sådan skulle det helst fortsætte.

## **Boringer – Erstatning for et sprøjtefrit BNBO**

Vandværket har tilsammen 8 boringer, hvor vi i 2024 har haft sendt tilbud til tre lodsejere om erstatning for et sprøjtefrit boringsnært beskyttelsesområde (BNBO) som omhandler 6 boringer som ligger i konventionelt dyrket landbrugsjord.

Der har været afholdt fysiske møder både med lodsejere og i bestyrelsen. Efterfølgende har der været en hel del skriftlig dialog frem og tilbage med både lodsejere, bestyrelsen og kommunen.

Fælles for alle parter er, vi er enige om prisen og tilpasning af arealerne udenom BNBO, som bliver uhensigtsmæssig for lodsejer at dyrke. Det er rent faktisk også lykkedes at få underskrevet en enkelt aftale med den ene lodsejer. Men her stopper så vores succes.

Kommunen har nemlig afvist vores aftale med den lodsejer som ejer landbrugsjorden omkring 4 af vores boringer. Kommunen forlanger aftalen skal være varig og aldrig vil kunne opsiges uanset om boringerne sløjfes. Lodsejer og deres jurister mener kommunen overfortolker lovbemærkninger og vejledningen, og vil have muligheden for at genopdyrke arealet såfremt vandindvindingsinteressen ophører.

Kommunen har argumenteret for erstatningen kan betragtes som ulovligt statsstøtte i fald af indvindingsinteressen ophører og lodsejer genoptager en konventionel dyrkning på området.

Vi har meddelt, at vi ikke kan indgå en aftale som er i strid med kommunen, da kommunen efterfølgende vil give et påbud til lodsejer som kan påklages, og vi kan risikere at skulle betale erstatning ud over vores aftale.

Uanset om Lodsejer indgår aftalen med os eller får et påbud fra kommunen vil kravet, om forbud mod anvendelse af pesticider blive varigt.

I sagen med den anden lodsejer, er det lodsejer som er rådet til at afvente et påbud fra kommunen, da han mener, det er kommunen som giver ham skattefrihed for erstatning. Vi har forklaret ham, at han for det første ikke kan opnå skattefrihed for det areal som han handlede i efteråret og ingen avance har på. For det andet er det ikke kommune som meddeler skattefrihed, det er SKAT som efter ansøgning fra lodsejer træffer afgørelse. Sagen er endt med kommunen udarbejder et påbud som gerne skulle ligne vores erstatningstørrelse – ellers må vi jo påklage påbuddet.

## **Rammeaftalen for erstatningsbeløb til et sprøjtefrit BNBO**

Bestyrelsen har ikke overskredet generalforsamlingens rammeaftalen på 2 mil.kr som blev vedtaget ved generalforsamlingen den 26. marts 2022.

|                                                          |                    |
|----------------------------------------------------------|--------------------|
| Underskrevet aftale med Lodsejer nr. 1 – erstatning      | 47.126 Kr.         |
| Enighed om aftale med Lodsejer nr. 2 – erstatning        | 1.499.979 Kr.      |
| <u>Enighed om aftale med Lodsejer nr. 3 – erstatning</u> | <u>321.319 kr.</u> |
| I alt:                                                   | 1.868.424 Kr.      |

Hertil kommer et krav fra kommunen om, vi også skal indgå aftale med en grundejer som ejer en hestefold, for at sikre arealet for hestefolden ikke kan sælges til konventionel dyrkning. Vi har kalkuleret med en erstatning på 5000 kr. til grundejer.

Omkostninger til tinglysning og opmåling, herunder advokat og landmåler indgår ikke i rammeaftalen. Udgifterne hertil kan løbe op, således vi ikke længere kan holde rammeaftalen med generalforsamlingen. Derfor har bestyrelsen et punkt på dagsorden som omhandler udvidelsen af rammen for rådighedsbeløbet.

Vi skal udgiftsføre erstatningen i 2025, da loven foreskriver erstatningen skal betales ved meddeles af påbud eller ved underskrift på frivillige aftaler. Det betyder vores likviditet nedskrives med 2,1 mill. Kr. i 2025.

Som loven foreskriver, er det forbrugerne i vandværket som skal betale erstatningen over taksterne. Erstatningen svarer til 1 m<sup>3</sup> vand et år vil koste ca. 18 kr. udover normal takst.

### **Køb af jord**

Desværre har vi aldrig fået ordnet forholdet med lodsejer som vedrør et lovpligtigt fredningsbælte omkring 2 af vores borer. Dette areal udgør 20 X 20 meter med boringen i midten. Arealet erhverves typisk ved etablering af en boring.

Vi har i stedet haft lejet jorden for 2.000 kr. pr. boring pr. år. Det har vi gjort siden hhv. 1994 og 2005.

Lodsejer vil ikke fortsætte med at leje jorden ud til os og vil have afregnet arealet ifølge den gældende landsaftale for vand- og spildevandsanlæg på landbrugsjord. Satsen for erstatning af fredningsbæltet udgør 58.455 kr. pr. boring. – i alt: 116.910 kr. for køb af jord for begge borer.

Tidligere betalt leje indgår ikke i handlen.

### **Formål med vandforsyningen: At SIKRE GODT og TILSTRÆKKELIGT med vand**

Det er ikke nogen hemmelighed at priserne stiger. Det gør de også, når vi afregner med eksterne leverandører/servicevirksomheder, og efter vi fik udført en tilstandsrapport i oktober 2024, må vi indse, at vores anlæg er udtjente og vil kræve investeringer i 2025, hvis vi skal opretholde driften og sikre rent vand. Det betyder samtidig vi ikke længere kan holde vores alm. vedligeholdelses budget på under 200.000 kr. pr år.

I 2024 har vi udover alm. service og vedligehold haft 4 større opgaver som tilsammen dækker udgifter for ca. 126.000 kr (ombygning efter forurening på Røddinge anlæg i 2023, utæt luftsold på Damme anlæg, defekt skyllestyring på Damme anlæg og ny varmepumpe på Hårbølle Strand). Hertil kommer udgifter som rutinemæssigt skal udføres hvert andet år. Det er bl.a. termografering, tømning af udfældningstanke og afvaskning af tørbrønde til borer.

Ser vi på tilstandsrapporten springer nødvendigheden af reparationer i øjnene bl.a. trædøre der ikke kan aflåses, manglende indhegning og sikkerhedsregler, uhensigtsmæssig indretning og manglende alarmer. Alle eksempler på forhold der ikke opfylder CER-direktivet og de nye krav til sikkerhed omkring vandværker og borer mod fremmed indgriben i installationerne.

Værst ser det ud med PLC og stylinger for udpumpninger som er udgået af produktion og som ikke kan udskiftes ved nedbrud. Vores elinstallationer er fra en anden tid og det er tvivlsomt om de er lovlige. Vi mangler overblikket over styring, som ikke er tidssvarende og energibesparende. Vi har heller ikke mulighed for at sikre en skånsom indvinding og beskytte vores kildepladser.

Vi bliver væltet af ny lovgivning bl.a. de administrative NIS2 krav om IT-sikkerhed, krav om kvalitetssikring og beredskabsplaner, samt nye regnskabsregler både til bilagshåndtering og udregning af takster. Der kommer flere krav om undersøgelser i analysepakkerne og krav om indsatser til grundvandsbeskyttelse – hertil er der også behov for opdatering af regulativ og vedtægter med mere.

Selvom bestyrelsen er gode til at fordele div. opgaver, så er arbejdspresset vokset på bestyrelsesmedlemmerne, hvor flere i forvejen er udearbejdende. De fleste driftsopgaver og administration ligger desværre oftest indenfor normal arbejdstid.

Bestyrelsen møder også i stigende grad øget krav fra forbrugerne. Det har været:

- ❖ Øget krav om professionel drift.
- ❖ Kort reaktionstid ved henvendelser
- ❖ Kræver en større sikkerhed til kvalitet og leverance – herunder et beredskab.
- ❖ Kræver mere service og oplysning.
- ❖ Kræver energioptimering og bæredygtig drift

Bestyrelsen ønsker derfor at ansætte en driftsmedarbejder til den daglige drift i vandforsyningen. Bestyrelsens opgaver er ikke at varetage den daglige drift, men at tage beslutning om væsentlige forhold og fastlæggelse og udmøntning af planer og krav til opfyldelse af vandværkets forpligtelse til at kunne levere godt og tilstrækkeligt med vand til medlemmerne.

### **Samarbejde med Bogø Vandværk**

Det er det samme billede vi ser hos vores nabovandværk. Således blev vi i efteråret kontaktet af Bogø Vandværk som foreslog at vi samarbejder på flere områder. Det kunne fx være om ansættelse af en fælles driftsleder eller indkøb af vandmålere, etablering af en forsyningsledning imellem os eller andre forhold.

Moms og skatteregler har dog gjort det vanskeligt at ansætte en fælles driftsleder. I mellemtiden har vi fået en mulighed for at ansætte en på halvtid. Der vil dog i starten være en periode med oplæring og erhvervelse af lovpligtige kurser. Til gengæld vil en driftspasser i henholdsvis Bogø og Fanefjord vandværker kunne supplere hinanden i ferier og under sygdom.

Vi har budgetteret med 400.000 kr. til en ansat i en halvtidsstilling.

### **Nyt Vandværk**

Vi er forpligtet til at sikre vandforsyningen på Vest Møn jf. kommunens vandforsyningsplan. Desuden ønsker vi at bevare et forbrugerejet privat alment vandværk.

Det kan vi ikke ved at fortsætte med at vedligeholde 4 utidssvarende og nedslidte vandværker og Askeby udpumpningsstation. Mister vi driften på Damme anlæg, har vi ingen mulighed for at kunne levere tilstrækkeligt med vand til hele området fra de øvrige anlæg.

Lige siden sammenlægning af Vindebæk, Hårbølle Strand og Damme Vandværker i 2019 har det været intentionen for sammenlægningen, at der blev etableret et nyt behandlingsanlæg.

Derfor har vi igangsat en gruppe som skal se efter byggegrund til et nyt samlet værk, jf. investeringsplanen. Vi har budgettet med 400.000 til en byggegrund som minimum skal kunne rumme et bygningsværk på 3600 m<sup>2</sup>.

Vi håber således at kunne bygge et nyt samlet vandværk indenfor en periode på 5-8 år.

### **Vandmålere**

I 2025 starter vi med en rutinemæssig udskiftning af vores afregningsmålere. Udskiftningen vil løbe over flere år. Vi har overvejet at overgå fra batteridrevne Drive-By vandmålere til vandmålere med simkort, så overvågning af forbrug kan tilgås hver dag af både forbruger og vandværk.

Vi håber derved at kunne lokalisere ledningsbrud fra dag til dag og gøre opgaven med aflæsning lettere samt imødekomme ønsket fra forbrugerne om at kunne tilgå deres vandforbrug via en app.

Vi har talt med Bogø Vandværk om fælles indkøb for derved at opnå en større rabat på målerne.

Vi har afsat 400.000 kr. pr. år i de næste fire år til opgaven.

## **Økonomi**

Som det fremgår af vores tilstandsrapport, er det nødvendigt med øget indsats til vedligehold af vores anlæg. Ligesom der er nye lovkrav, og et behov for fremtidssikring ved investering.

Der er tale om omlægning af drift og effektivisering og en bedre udnyttelse af vores økonomiske ressourcer. Der er ikke tale om at lave billigst vand, for det begreb findes ikke - hverken i vandværkets formålsparagraf eller i vandforsyningsloven. Derimod findes der et nødvendighedskrav i loven om, at økonomien skal hvile i sig selv (HISS). Nødvendighedskravet skal samlet set sikre, at der er tæt sammenhæng mellem det, vandforbrugere betaler for, og det de får.

En præcisering af HISS betyder den måde vi opgør vores årsregnskab og udregner takster på er ændret ved ny lovgivning. Vi skal nu opgøre takstgrundlaget efter et "kontantprincip". Det vil sige, at vandforsyningerne fremadrettet skal anvende et udgiftsbaseret regnskabsprincip fremfor det almindelige omkostningsbaserede regnskabsprincip, som følger af f.eks. årsregnskabsloven. Indarbejdelse af disse nye regler vil ske i løbet af 2025.

Vi har ikke hidtil haft takststigning i Fanefjord Vandværk. Vi har haft varslet det så sent som i 2023, men ikke gjort brug af det. Det gør vi nu med baggrund i nødvendigheden for effektivisering, vedligehold og fremtidssikring.

Vi har derfor forslået et takststig med 300 kr. på det faste bidrag og 2 kr. på det variable.

Dertil kommer et forslag til honorering af bestyrelsen:

- Formand: Honorar hæves med 5000 kr. fra 20.000 kr. til 25.000 kr.
- Kasserer: Honorar hæves med 5000 kr. fra 15.000 kr. til 20.000 kr.
- Administration/næstformand/sekretær (samme person): Honorar hæves med 10.000 kr. fra 10.000 kr. til 20.000 kr.
- Udbetaling af telefonpenge til de medlemmer i bestyrelsen og suppleanter som ikke i forvejen modtager et fast honorar, jf. SKATs regler.

## **Beredskab**

Myndighederne har meldt ud, at alle borgere skal kunne klare sig i tre døgn, hvis Danmark rammes af en krise på nationalt, regionalt, eller lokalt plan.

Hvad kan en alm. forbruger forvente fra vandværket på kort sigt

- Vandværket kan ikke lave vand uden strøm.
- Vandværket har 5 rentvandtanke som kan indeholde 300 m<sup>3</sup> vand, Ved udlevering af 15 liter/dag til hver boligenhed, kan beholdningen række til ca. 14 dage, såfremt tankene er fulde på nedbrudstidspunktet.

- Vandværket kan efter tur oprette vandpost ved hvert af de fem anlæg, som kan nødforsyne forbrugerne ved påfyldning af jeres medbragte dunke – max 15 l/dg/bolig enhed.
- Forbrugerne vil få løbende besked fra vandværket, hvis der opstår en krisesituation. Evt. ved fysiske opslag på værkerne, afhængig af arten af nedbrud.

Vi har budgetteret med indkøb af en generator og et husvandværk, således vi vil kunne pumpe vand op fra tankene.

### Erhvervskunder

Vandværket har ikke forsyningspligt overfor større erhvervskunder. Erhvervskunder er således selv ansvarlige for at sikre deres forsyning i en krisesituation.

Men vi arbejder på en plan, således Rødding og Vindebæk anlæg vil kunne producere vand under en krisesituation til fx landbrug med dyrehold. Vandet vil formentlig ikke kunne overholde kravværdierne til husholdningsbrug.

### **Generelt**

- Bestyrelsen har afholdt 6 bestyrelsesmøder i 2024 mod et enkelt møde i 2023. Derudover har der været møder med lodsejere og i arbejdsgrupperne.
- Møder med nabovandværket: Vi har afholdt tre møder og forsætter i 2025.
- Vandrådet: Vi har deltaget på repræsentantskabsmødet i 2024.
- Grundvandsamarbejdet: Vi deltog på generalforsamlingen i 2024.
- Danske Vandværker: Vi har deltaget på følgende kurser:  
Lær at udnytte jeres vandbehandlingsdata (Gratis) d. 29-04-2024
- Vi har deltaget på et info-møde med Kamstrup, Thvilum og BlueControl.
- Kommunikation: Vi kommunikerer med forbrugerne via sms-ordning, mails og på e-Boks
- De største bidragsydere af ekstern service er ReviVision, Vener Hansen (havearbejde) og Vandteknik.
- I kan altid opdatere jer eller kontakte bestyrelsen via hjemmesiden [www.fanefjordvand.com](http://www.fanefjordvand.com).

**Med venlig hilsen**  
**Bestyrelsen**